

We wtorek posłowie komisji administracji i spraw wewnętrznych oraz komisji samorządu terytorialnego przyjęli z drobnymi poprawkami rządowy projekt ustawy metropolitalnej w województwie śląskim.

Regulacja dotyczy obszaru funkcjonalnego, który ma już tradycje współpracy tworzących go samorządów i przewiduje utworzenie na tym obszarze - zamieszkiwanym przez co najmniej 2 mln mieszkańców oraz charakteryzującym się powiązaniami funkcjonalnymi i wysokim stopniem urbanizacji - związku metropolitalnego, jako zrzeszenia gmin. Zbliża się więc finał pierwszego projektu metropolitalnego w obecnej kadencji parlamentu. Projekt został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego w czerwcu ubiegłego roku.

Czy metropolia wystartuje?

Wątpliwości niektórych posłów i organizacji opiniujących projekt budziła realność zapisanych w dokumencie terminów utworzenia związku. Założenie wdrożenia ustawy od stycznia 2018 r. wydawało się mocno zagrożone. Zgodnie z ust. 2 art. 8 projektu związek tworzony miałby zostać 1 lipca br., zaś realizację zadań rozpoczynać od 1 stycznia roku następnego. Ale, aby tak się stało do 31 marca bieżącego roku rząd - na wniosek resortu administracji, a ten z kolei na wniosek rady miasta Katowice - musiałby wydać rozporządzenie w sprawie utworzenia związku. Termin wydawał się nierealne, okres na przygotowanie rozporządzenia zbyt krótki. Jednak w trakcie posiedzenia, termin ten zmieniono, za zgodą resortu administracji, na 30 czerwca br. Resort administracji będzie więc miał więcej czasu na przygotowanie stosownego rozporządzenia powołującego śląski związek metropolitalny.

Po co związek?

Według ustawy związek metropolitalny miałby wykonywać zadania publiczne w zakresie: kształtowania ładu przestrzennego; rozwoju społecznego i gospodarczego obszaru związku; planowania, koordynacji, integracji oraz rozwoju publicznego transportu zbiorowego, w tym transportu drogowego, kolejowego oraz innego transportu szynowego, a także zrównoważonej mobilności miejskiej; metropolitalnych przewozów pasażerskich; współdziałania w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku; promocji związku i jego obszaru. Na podstawie porozumień z JST związek metropolitalny mógłby również wykonywać inne zadania publiczne, należące do zakresu działania gminy, powiatu lub województwa lub koordynować realizację tych zadań.

Z czego związek miałby się utrzymywać?

Projekt określa, że źródłami dochodów związku metropolitalnego miałyby być: udział w podatku dochodowym od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze związku metropolitalnego. W pierwszym roku po utworzeniu związku udział wynosiłby 0,2 proc., ale w kolejnych latach już 5 proc. Drugim źródłem byłyby składki od gmin wchodzących w skład związku. Roczna składka miałaby mieć część stałą (0,005 x iloraz planowanych na rok budżetowy dochodów z PIT i udziału gminy we wpływach z tego podatku) i część zmienną, ustalaną w zależności od zadań jakie gminy przekażą związkowi. Trzecim źródłem byłyby dochody uzyskiwane przez metropolitalne jednostki budżetowe oraz wpłaty od metropolitalnych zakładów budżetowych. Pozostałe, to m.in. dochody z majątku związku metropolitalnego; spadki, zapisy i darowizny na rzecz związku metropolitalnego; odsetki od pożyczek udzielanych przez związek metropolitalny oraz dotacje z budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zgromadzenie

Władzami śląskiego związku metropolitalnego miałyby być zgromadzenie, jako organ stanowiący i kontrolny oraz zarząd. Zgromadzenie składałoby się z wójtów (burmistrzów, prezydentów) gmin członkowskim, którzy głosowaliby podwójną większością głosów. Do zgromadzenia należeć miałyby uchwalanie strategii rozwoju związku; jego statutu; ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku; budżetu związku; rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz sprawozdań finansowych; wybór i odwołanie zarządu oraz ustalanie wynagrodzenia przewodniczącego zarządu; podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium zarządowi z tytułu wykonania budżetu związku metropolitalnego; podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych związku, w tym zaciąganie pożyczek.

Zarząd składałby się z pięciu członków, wybieranych w głosowaniu tajnym. Członkostwa w zarządzie nie można byłoby łączyć z członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego; pełnieniem funkcji wójta, burmistrza, prezydenta miasta lub ich zastępców; wykonywaniem funkcji wojewody lub wicewojewody; mandatem posła i senatora. Do zadań zarządu należeć miałyby w szczególności: wykonywanie uchwał zgromadzenia; gospodarowanie mieniem; przygotowywanie projektu i wykonywanie budżetu; kierowanie, koordynowanie i kontrolowanie działalności jednostek organizacyjnych związku. Zasady i tryb działania zarządu określa statut związku.